

§ 11

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Ilkka Taipaleen 4.11.2015 aloitteeseen koskien psykiatristen ja oikeuspsykiatristen potilaiden palveluasuntojen puutetta Helsingissä

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Psykiatristen potilaiden siirtyminen sairaalahoidosta asumispalveluihin on Helsingissä hidasta asuntojen vähäisen määrän vuoksi. Sosiaali- ja terveysvirasto on käynyt toistuvia neuvotteluja Helsingin kaupungin ja esimerkiksi Y-säätiön kanssa tavoitteena saada tälle potilasryhmälle riittävästi asuntoja Helsingistä. Palveluasuntoja voidaan rakentaa Helsinkiin yhteistyössä yksityisten palveluntuottajien, esimerkiksi säätiöiden kanssa. Helsingissä tonttien luovutuksesta vastaa kiinteistöviraston tonttiosasto.

Pääkaupunkiseudun sosiaali- ja terveysjohto on päättänyt 18.9.2015 (§ 33) kokouksessaan, että Pääkaupunkiseudun sairaala-aluevisio 2030 -raportti on tarpeen päivittää. Tässä yhteydessä päivitetään myös Kivellä-Hesperian alueen tilanne, jonne on aikaisemmin kaavailtu asumisyksikkö 50 asukkaalle.

Oikeuspsykiatristen potilaiden osalta todetaan seuraavaa:

Nykyisen mielenterveyslain (17 a §) mukaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) määrää kriminaalipotilaiden hoidon aloittamisen paikkaan, jossa on hoidon edellyttämät valmiudet ja erityisasiantuntemus. THL tekee myös erikseen ja yksilöllisesti päätöksen jokaisen kriminaalipotilaan hoidon lopettamisesta potilaan menestymisen ja toipumisen perusteella. Hoidon siirtymisestä valtionmielisairaala kunnalliseen sairaanhoitoon ei ole mielenterveyslaissa erikseen säädetty: tässä on noudatettu pääosin melko vakiintunutta työnjakoa, jossa aloitteen potilaan hoidon siirtämisestä korkeimman turvallisuustason hoitoyksiköstä alemmas on tehnyt pääosin valtionmielisairaala hoidollisin perustein.

Valtaosin THL on määrännyt jo pitkään hoidon aloitettavaksi valtionmielisairaalassa, jotta näiden keskimäärin erittäin vaikeiden psykiatristen potilaiden hoidon sujuva, turvallinen ja suunnitelmallinen kulku voitaisiin varmistaa. Melko vähäisessä määrin THL on määrännyt viime vuosikymmeninä hoitoja aloitettavaksi myös kunnallisissa psykiatrisissa

sairaaloissa, mutta nämä kriminaalipotilaat ovat olleet yleensä psykiatriselta sairastamiseltaan keskimääräistä toimintakykyisempiä. Yksittäisen kriminaalipotilaan hoidon keskimääräinen kokonaiskesto valtakunnallisesti on ollut viimeaikoina noin yhdeksän vuotta. Kyseessä ovat psykiatrian alan sisällä siis muista potilaista erillisten mielenterveyslain kohtien perusteella toteutuvat erityisen vaativat, pitkät ja kalliit hoidot. Hoitotuloksessa (sopeutuminen, rikoksettomuus, pärjäämistaso) keskeistä ovat oikeuspsykiatrisen hoitamisen laaja, vankka ja syvälinen hoitokulttuuri ja siirtymävaiheessa tiivis integraatio peruskunnan asuttamispalveluihin.

Riittävän pitkä alkuhoito ja kuntoutusvaihe on erityisen perusteltua järjestää korkeimman turvallisuustason, laajan ja monipuolisen toiminnallisen kuntoutuskapasiteetin ja laajan oikeuspsykiatrisen osaamisen varaan. Tämän perusteella potilaiden hoitoa on jo pitkään porrastettu valtakunnallisesti alkamaan korkeimman turvallisuustason ja monimuotoisimpien kuntoutuspalvelujen varaan valtioneielisairaalaralähtöisesti ja etenemään vähitellen, yksilöllisessä aikataulussa, potilaan toipumiskyvyn mukaan kohti alueellista psykiatrista sairaanhoitoa.

Hoitojen siirtymävaiheisiin ovat liittyneet keskeisesti yksilölliset päätökset ja perusteellinen harkinta siitä, milloin ilmenevät edellytykset kunkin yksittäisen potilaan hoidon siirtymiseen lähelle kotikuntaa. Tässä yhteydessä kaavamaisia ja kategorisia päätöksiä hoidon siirtymisistä on pyritty välttämään, koska oikeuspsykiatristen potilaiden hoidon etenemisnopeus ja siirtymisten oikea-aikaisuus vaihtelevat ja sopeutuminen laitoshoidon seuraavaan asumiseen ja vapautteen vaatii yleensä onnistuakseen potilaan ulkopuolelta valvottua ja tuettua käytännön harjoittelua."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jaana Lunnela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 42505
jaana.lunnela(a)hel.fi
Teemu Männynsalo, ylilääkäri, puhelin: 310 76769
teemu.mannynsalo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
800012-62637
Alv.nro
FI02012566

19.01.2016

Kaupunginvaltuutettu Ilkka Taipale on tehnyt valtuustoaloitteen koskien psykiatristen palveluasuntojen puutetta Helsingissä sekä oikeuspsykiatristen potilaiden hoitoaikojen kohtuutonta pituutta.

Kaupunginkanslia on pyytänyt aloitteesta sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 1.3.2016 mennessä.

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jaana Lunnela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 42505
jaana.lunnela(a)hel.fi
Teemu Männynsalo, ylilääkäri, puhelin: 310 76769
teemu.mannynsalo(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.01.2016 § 7

HEL 2015-012107 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää palveluasuntojen rakentamista kannatettavana, ja pyrkii osaltaan edistämään palveluasumista mahdollistavien asemakaavojen hyväksymistä. Palveluasumisen lisääminen on tarpeellista ikääntyvien määrän kasvaessa jatkuvasti.

Kivelä-Hesperian asemakaavassa vuodelta 1997 on rakentamaton rakennusala, johon voi sijoittaa sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevan rakennuksen. Asuntolahanke Rafael on asemakaavan mukainen. Hanke ei ole kuitenkaan toistaiseksi edennyt.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

800012-62637

Alv.nro

FI02012566